

An aerial photograph of a rural landscape. The scene is dominated by vibrant green agricultural fields, some of which are rectangular and separated by narrow paths or ditches. A prominent feature is a long, narrow, brown field, possibly a fallow or recently harvested field, running diagonally across the center. To the right, a dark blue canal or waterway winds through the landscape, bordered by lush green trees and vegetation. In the background, there are some buildings and more fields, suggesting a farm or small settlement. The overall atmosphere is bright and sunny, with clear shadows cast across the fields.

Welkom

Fieldlab Groene Hart

Programma

11.00 Welkom

- **Toelichting programma Paul Rijken - transitie manager Fieldlab Groene Hart**
- **Opening door Mirjam Sterk - gedeputeerde provincie Utrecht**

11.10 presentatie Fieldlab Groene Hart - Paul Rijken

11.30 toelichting subsidieregeling - Bart Gerritse projectleider FLGH Utrecht

12.00 ronde tafelsessies & lunch

12.45 Terugkoppeling deelsessies

13.00 Einde

Fieldlab Groene Hart 2025-2030

Innoveren, leren, stimuleren

Totaal 55 miljoen (35 overheid) in vijf jaar

Fieldlab Groene Hart

Fieldlabs (experimenteergebieden)

- Praktijk
- Kennis/onderzoek
- Beleid
- Economie/markt

Fieldlab Groene Hart

Fieldlab Groene Hart 2025-2030

- 3 westelijke veenweide provincies
- kringlooplandbouw
- versnellen innovatie melkveehouderij (óók buiten GH)
- meerdere wegen naar Rome: 5 + 1 ontwikkelrichtingen
- alle ideeën zijn welkom, de beste worden praktijk

Fieldlab Groene Hart

Fieldlab Groene Hart 2025-2030

30 miljoen voor doorbraakinnovaties boerenerf

- ✓ technische investeringen (21 miljoen)
- ✓ juridisch: meten en monitoren (9 miljoen)
- ✓ economisch
- ✓ maatschappelijk (= integraal)

Fieldlab Groene Hart

Fieldlab Groene Hart 2025-2030

Totale financiering Fieldlab

1. Investeringsboerenerf: subsidie provincies	21 + 9 mln
2. Organisatie fieldlab	5 mln
3. Cofinanciering fondsen & banken	ca. 20 mln

Fieldlab Groene Hart

Nederland koploper kringlooplandbouw!?

ONDERNEMEN UITDAGING!
GLAS HALF VOL **DUURZAAM**
INVESTEREN **KRINGLOOP** **TRANSITIE** **PERSPECTIEF**
KANSEN **LEUK** **COMPETITIE**
INNOVATIE
VERNIEUWING **CIRCULAIR** **POSITIEF!**

Fieldlab Groene Hart

Het “kaartenhuis van transitie” moet gebouwd worden op het boerenerf

Doel: overheden, marktpartijen en kennisinstellingen leren met welke instrumenten ze een stimulerende beleidsomgeving vormgeven voor transitie naar een emissiearme, natuurinclusieve kringlooplandbouw in het westelijk (veen)weidegebied

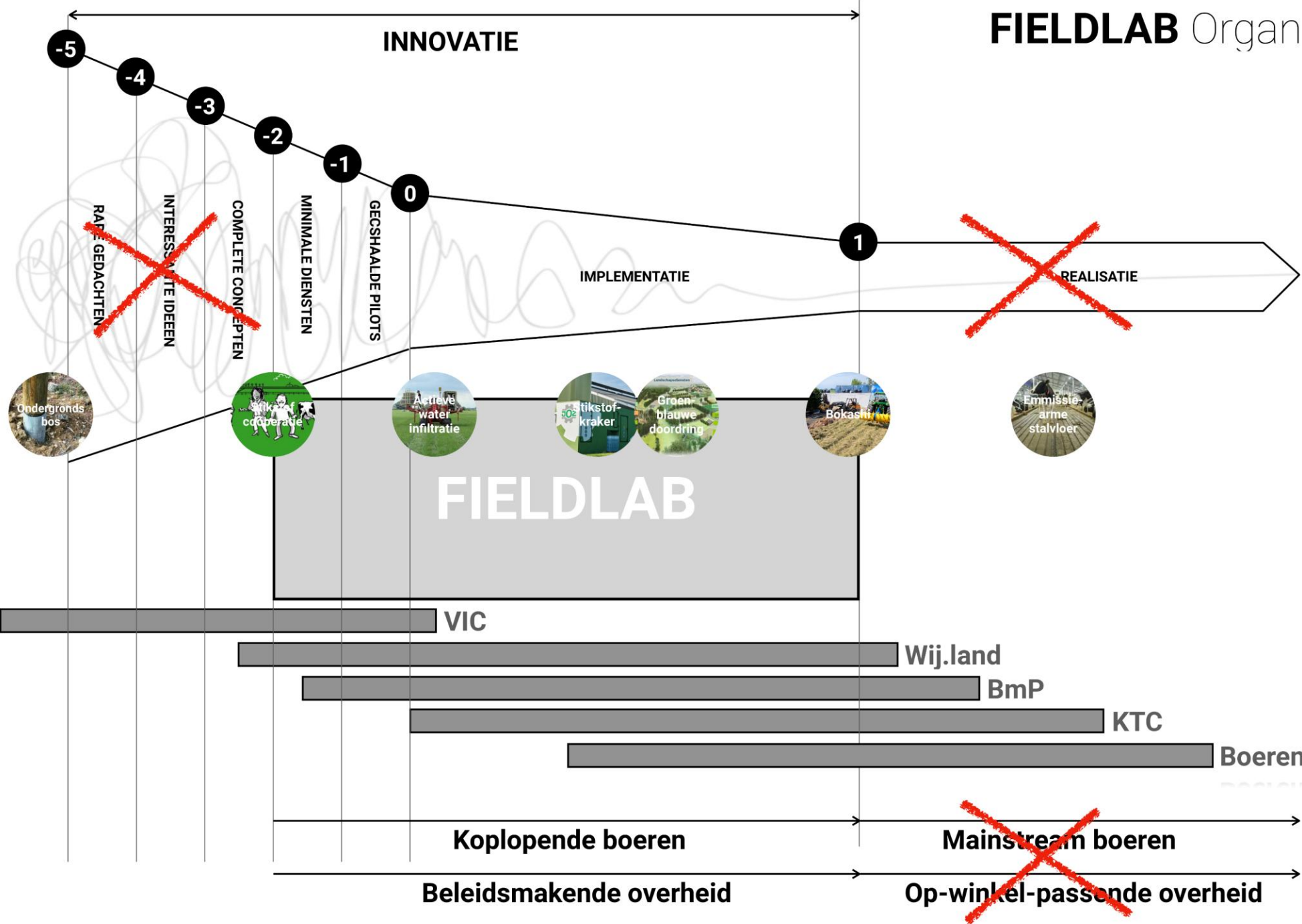

Fieldlab Groene Hart

Het “kaartenhuis van transitie” moet gebouwd worden op het boerenerf

Missie:

Het fieldlab Groene Hart richt zich op het ontwerpen van een veilige praktijkomgeving waarbij betrokken partijen kunnen leren en experimenteren (learning by doing) met hun rol in de transitie naar een emissiearme, natuurinclusieve kringlooplandbouw in het westelijk (veen)-weidegebied. Bedrijven en kennisinstellingen ontwikkelen, testen en implementeren binnen het fieldlab doelgericht maatschappelijk relevante oplossingen voor de manier waarop we voedsel en biomassa produceren: duurzaam en circulair in een nieuw ecologisch en economisch evenwicht met landschap, bodem, water en natuur (ecosysteemdiensten).

Fieldlab Groene Hart

Fieldlab Groene Hart is een initiatief van:

1. **Boeren met Perspectief Coöperatief UA** → bestuur stichting
2. **Kennis Transfer Centrum Proefboerderij Zegveld** → bestuur stichting
3. **Stichting Veenweide Innovatiecentrum (VIC)** → adviesraad
4. **Vereniging BoerenNatuur Zuid-Holland** → adviesraad
5. **Stichting Wij.land** → adviesraad

Fieldlab Groene Hart

Besluitvorming

1. Stichting FLGH
2. Adviesraad FLGH
3. Bestuurlijke adviesraad FLGH
4. Boerenraad (deelnemers)
5. Kerngroep + werkgroepen

Coördinatie, kennisnetwerken, klankbordgroepen

1. Rijk, IPO, BIJ12, VNG
2. Regieorgaan versnellen innovatie emissiered.
3. Nationaal platform agrarische exp. locaties
4. Bestuurlijk platform Groene Hart
5. Versnellingspartners Duurzaam Evenwicht
6. Wetenschappelijke klankbordgroep
7. Overige kennis- & ketenpartners

Kennis netwerk praktijkbedrijven doorontwikkelen

Gaan per ontwikkelrichting met koploperbedrijven aan de slag

nr	Ontwikkeldrichting	Ammoniak	Broeikasgassen Incl WIS	Bodem	water	Biodiversiteit en dierenwelzijn	Economie
1	Extensivering (hoog peil, natuur)						
2	Management (low cost)						
3	Hoge productie (high tech)						
4	Mestkraken						
5	Mestkraken en vergisten						
6	Alternatief landgebruik						

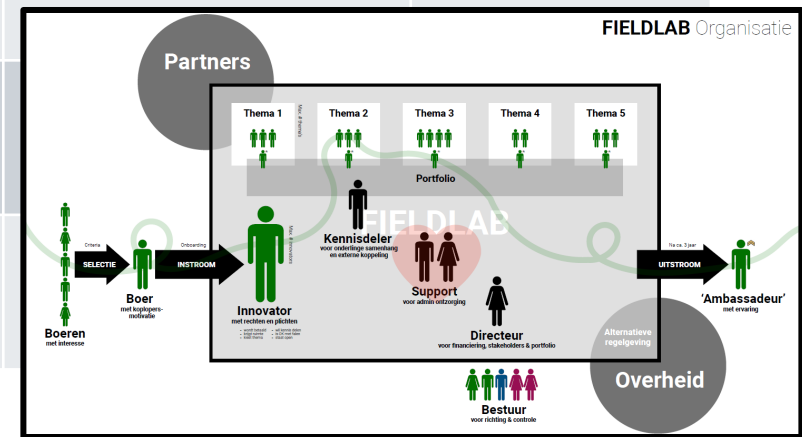
Interactie met beleid en experts

Kennis delen/
ambassadeurs

innoveren

aanpassen

monitoren

Fieldlab Groene Hart

Organiseren samenwerking

- innovatieve maatregelen oplijnen binnen 5+1 ontwikkelrichtingen
- meten en monitoren → data verzameling en databeheer, juridische borging
- beleidsontwikkeling (o.a. evenwichtsbemesting en mestverwaarding)
- afstemming subsidies, fondsen, banken (toewerken naar één e-formulier)

Fieldlab Groene Hart

Werkgroepen

0. Opgaven
1. Meten & monitoren
2. Juridische borging
3. Mestverwerking en verwaarding
4. Melkveehouderij van de toekomst
5. Stikstofbank, verleasen, stimuleringsfonds
6. Alternatieve verdienmodellen
7. Groenblauw bodem, klimaat, biodiversiteit
8. grond, kavelruil, etc.
9. Communicatie

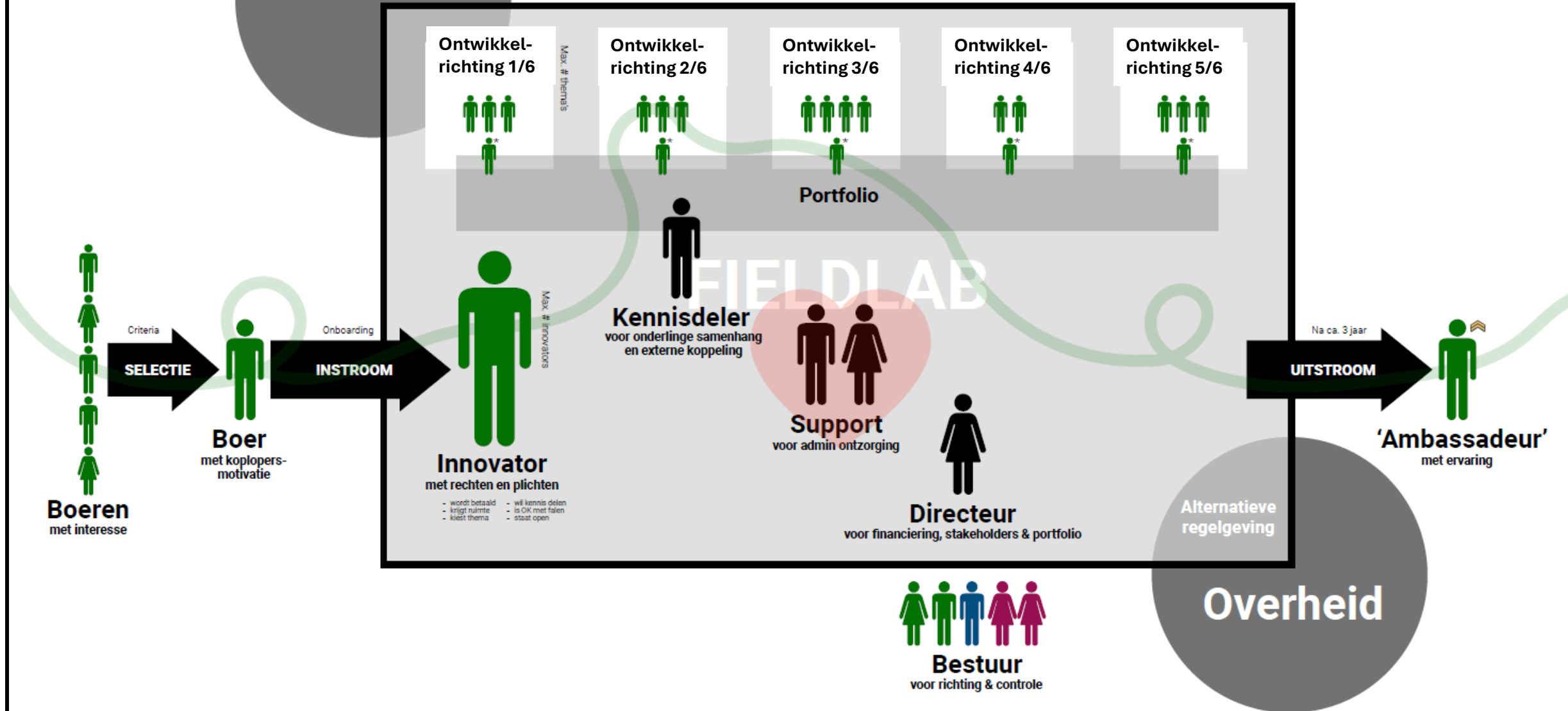

Fieldlab Groene Hart

Kerngroep

- ✓ Stichting Fieldlab Groen Hart
- ✓ Wageningen University & Research
- ✓ Provincies
- ✓ Rijk
- ✓ Yuverta
- ✓ Rabobank
- ✓ BoerenNatuur Zuid-Holland
- ✓ Stichting Wij.Land
- ✓ LTO Noord

Partners

Fieldlab Groene Hart

Route deelnemers

1. **Integraal verduurzamingsplan opstellen (inschakelen eigen adviseur)**
2. **Aanmelden fieldlab organisatie (overeenkomst/bewijs van deelname)**
3. **Afstemming fieldlab collega's binnen ontwikkelspoor onder begeleiding erfcoach Fieldlab**
4. **Invullen aanvraag (toekomst: één e-formulier voor subsidie, groenfonds, bank)**
5. **Beoordeling aanvraag ontvankelijkheid door provincie, vervolgens toetsing reductiepotentieel commissie van deskundigen**
6. **Gedogen of aanvraag vergunning 'proefstal' op basis van toets commissie van deskundigen**
7. **Verwerking financieringsaanvraag groenfonds en bank & beschikken subsidie**
8. **Realiseren (& kennisdelen via studiegroep) circa 1 jaar**
9. **Monitoren (& kennisdelen via studiegroep) circa 2 - 3 jaar**
10. **Publiceren resultaten & beleid beïnvloeding**
11. **Vaststellingsverzoek subsidie en verlenen definitieve vergunning vanaf 2028.....additionaliteit!!!**

Fieldlab Groene Hart

Under construction!

- Bemensen Fieldlab organisatie
- Verbeteren koppeling Fieldlab organisatie en subsidieregelingen provincies
- Samenwerking Regieorgaan versnellen innovatie duurzame veehouderij
- Werkgroepen met 'landelijke impact' o.a. experimenteerruimte mest
- (Mede) organiseren dataverzameling en -beheer praktijkpilots
- Afspraken sectoren (natuur, NH3 & NOx) en provincie i.v.m. additionaliteit

Fieldlab Groene Hart

Vragen van koplopers:

- **Krijg ik een vergunning? En houdt die stand bij de rechter?**
- **Wat gebeurt er met mijn stikstofruimte als ik die vrijspeel?**
- **Als ik mest anders ga verwerken en verwaarden 'mag dat / past dat' dan ook in de mestboekhouding en controlesystemen van NVWA en RVO?**

Fieldlab Groene Hart

Bijeenkomst 7 november: aanvragers + verleners subsidie Utrecht

- Wat is er nog nodig om de vraag “houdt mijn vergunning stand?” en “past mijn mest in mijn mestboekhouding?” met 2 x “Ja.” te kunnen beantwoorden?
- De vergunning van koplopers (50% of meer) houdt **over drie jaar bij de rechter** vrijwel zeker geen stand **als niet óók per N2000-gebied** in de regio in beeld is gebracht wat het **gecombineerde effect is van NH3 reductie, NOx reductie en natuurbeheer- en herstelmaatregelen → additionaliteit.**
- Grootste uitdaging en risico Fieldlab Groene Hart ligt dus niet ‘binnen’ FLGH.

An aerial photograph of a vast agricultural field, likely a rice paddy, showing distinct rows of green crops and a network of blue irrigation channels. The text "Vragen?" is overlaid in the center.

Vragen?

Ronde tafelsessies

Sessie 1 - subsidie, Bart Gerritse

Sessie 2 - vergunningverlening, Sander van der Wal

Sessie 3 - Experimenteerruimte/financiering innovatie, Paul Rijken

Sessie 4 - Emissiereductie, Cees van der Wel

Sessie 5 evenwichtsbemesting, Jeroen Groot